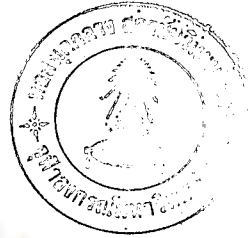

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูง มีความรับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรู้ดี มีคุณธรรม วัฒนธรรม และมีบุคลิกภาพเหมาะสมแก่การที่จะประกอบอาชีพที่ต้องอาศัยวิชาการ เพื่อพัฒนาประเทศชาติ ปัจจุบันระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย เน้นหนักในการส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และในการศึกษาดังกล่าวนี้ การอ่านจะเป็นปัจจัยส่งเสริมอันสำคัญยิ่ง ซึ่งช่วยสนับสนุนการอ่านก็คือห้องสมุด ซึ่งปัจจุบันนับเป็นหัวใจของการศึกษาระบบใหม่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจึงควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้ทันกับการศึกษาชั้นสูงซึ่งเจริญรุดหน้าทุกสาขาวิชา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้จัดตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ. 2508 ผลิตบัณฑิตสาขาต่าง ๆ ไปแล้วถึง 6 รุ่น ปัจจุบันมีนักศึกษาจำนวน 1780 คน และนับวันจะเพิ่มจำนวนมากขึ้น ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ก็ได้ให้บริการนักศึกษาตลอดมาเป็นระยะเวลาถึง 12 ปี แต่ยังไม่เคยมีการวิจัยเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามาก่อนเลย ดังนั้นวิทยานิพนธ์เรื่องนี้จึงมุ่งหมายวิเคราะห์ความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาในปีการศึกษา 2519 ข้อวิเคราะห์จากแนวความสนใจในการอ่านทั่วไปจะช่วยในการส่งเสริมนิสัยการอ่านของนักศึกษา และจะช่วยในการวางนโยบายจัดซื้อสิ่งพิมพ์เข้าห้องสมุด ข้อวิเคราะห์จากสภาพและปัญหาการใช้ห้องสมุดจะช่วยในการวางนโยบายปรับปรุงค่าน อาคาร งบประมาณ บุคลากร และบริการผู้อ่าน และจะเป็นประโยชน์ต่องานวางแผนและพัฒนาห้องสมุด ซึ่งมหาวิทยาลัยกำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบันได้บ้างตามสมควร

งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องนี้

เรื่องความสนใจในการอ่าน และการใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยนี้ ได้มีการศึกษากันมาแล้ว เป็นจำนวนมาก ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สำหรับประเทศไทยก็มีผู้วิจัยเรื่องนี้ไว้อย่างกว้างขวาง ทั้งระดับโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และปริญญาโทมหาบัณฑิต

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีดังนี้

ผลงานวิจัยในประเทศ พ.ศ. 2508 รัตนา โทตรภวานนท์ ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่องความสนใจในการอ่านหนังสือของนิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะทราบว่า นิสิตสนใจอ่านหนังสือประเภทใด มากน้อยเพียงใด และห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ มีส่วนช่วยส่งเสริมการอ่านหนังสือของนิสิตบ้างหรือไม่ สรุปได้ว่า นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านหนังสือ สนใจหนังสือพิมพ์ และหนังสือสาขาวิชา รัฐศาสตร์ เป็นจำนวนมากที่สุด และเห็นว่าการอ่านหนังสือเป็นสิ่งมีประโยชน์ นิสิตส่วนใหญ่สนใจอ่านหนังสือพิมพ์มากที่สุด และมีความเห็นว่า ห้องสมุดรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีบริการดี¹

ในปีเดียวกัน สมพิศ กฤตติกากุล ได้เรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่องความสนใจในการอ่านหนังสือของนิสิตชั้นปีที่ 1 - 5 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทราบทัศนคติของนิสิตที่มีต่อห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ รวมทั้งสภาพทั่วไปและการบริการของเจ้าหน้าที่ สรุปผลได้ว่า นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อ

¹ รัตนา โทตรภวานนท์, "ความสนใจในการอ่านหนังสือของนิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508), 89 หน้า.

การอ่านหนังสือหมวดคิดปมมากที่สุด ห้องสมุดมีหนังสือน้อยเกินไป¹

พ.ศ.2514 ประดิษฐ์ กาพย์กลอน ได้ศึกษาเรื่องนิสัยการอ่าน รสนิยม และความสนใจเรื่องราวต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร และวารสารของนิสิตนักศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา 2512 ผลการศึกษาปรากฏว่า นิสิตเกินกว่าร้อยละ 50 อ่านหนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร และวารสาร เป็นบางครั้ง บางคราว ใช้เวลาอ่านประมาณวันละ 30 นาที ที่บ้านหรือหอพัก ชอบอ่านเรื่องทั่วไป มากเป็นพิเศษ และมักจะคำนึงถึงภาษา และหลักไวยากรณ์ที่ใช้ในหนังสือพิมพ์ นักเขียน ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ มรว.คึกฤทธิ์ ปราโมช หนังสือพิมพ์รายวันที่มีผู้อ่านมากที่สุด คือ สยามรัฐรายวัน นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกัน เรียนอยู่ในชั้นต่างกัน และบิดามีอาชีพ ต่างกัน สนใจเรื่องราวต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์ใกล้เคียงกัน²

พ.ศ.2517 พรทิพย์ วัฒนสุวกุล เรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษา ความสนใจ และความต้องการในการอ่านวรรณกรรมสังคมศาสตร์ไทย ของนิสิตนักศึกษา ในมหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ ไทย ตามเนื้อหาของหลักสูตร และความต้องการในการอ่านผลงานของผู้เขียนหนังสือ แขนงนี้ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตและมหาบัณฑิต ครอบคลุมกลุ่มสาขาวิชาหลัก

¹ สมพิศ กฤตติกากุล, "ความสนใจในการอ่านหนังสือของนิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508), 89 หน้า.

² ประดิษฐ์ กาพย์กลอน, "การศึกษาเรื่องนิสัยการอ่าน รสนิยม และความสนใจเรื่องราวต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร และวารสาร ของนิสิตนักศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา 2512" (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต วิทยาลัยการศึกษาประสานมิตร, 2514), 129 หน้า.

5 สาขา คือ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยาภาควัฒนธรรม และ จิตวิทยาสังคม กับกลุ่มสาขาวิชาประยุกต์อีก 3 สาขา คือ รัฐประศาสนศาสตร์ พัฒนาการ เศรษฐกิจ และบริหารธุรกิจ เพื่อสำรวจปริมาณการผลิตรายการสังคมศาสตร์ไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2510 - 2516 และแหล่งสะสมหนังสือสังคมศาสตร์ในมหาวิทยาลัย สรุปได้ ว่า ปีที่มีการผลิตรายการสังคมศาสตร์สูงสุดคือ พ.ศ. 2516 แหล่งสะสมหนังสือสังคม-ศาสตร์ คือ หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนิสิตนักศึกษาทั้ง 2 ระดับ โดย เฉลี่ยสนใจอ่านเรื่อง การเมือง การปกครองของไทย การวางแผนปัญหาเศรษฐกิจและ สังคมของไทย¹

พ.ศ. 2520 อัญชดี แรมชุกดิน เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง การสำรวจการอ่าน ของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2518 การวิจัยครั้งนี้ จุดมุ่งหมายที่จะสำรวจแนวทางการอ่านโดยทั่วไปของนิสิต ปัญหาและอุปสรรคต่อการอ่าน หนังสือในสาขาวิชาที่ชอบอ่าน การใช้ห้องสมุดและความคิดเห็นต่อห้องสมุดที่ใช้ประจำ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นิสิตคณะครุศาสตร์จำนวนมากที่สุดใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือ และหนังสือพิมพ์เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น อ่านวารสารเพื่อความบันเทิง นิสิตชอบ นักเขียนที่มีความชำนาญเฉพาะวิชา ชอบอ่านหนังสือหรือบทความภาษาไทย ซึ่งมีวิธีการ เขียนแบบความเรียง ชาว และคอสมัครในหนังสือพิมพ์ที่นิสิตสนใจคือ ชาวเกี่ยวกับ เหตุการณ์บ้านเมือง นอกจากนี้นิสิตชอบอ่านหนังสือที่บ้าน และอ่านได้ทุกโอกาสที่ว่าง ใน การอ่านหนังสือนิสิตมักจะอ่านในใจ อุปสรรคสำคัญในการอ่านคือ เรื่องการอ่านภาษา ต่างประเทศ หนังสือสาขาวิชาที่สนใจมีน้อย และสุขภาพส่วนตัว ห้องสมุดที่นิสิตเกือบ ทั้งหมดที่ใช้ประจำคือ ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเฉลี่ยเห็นว่า

¹พรทิพย์ วัฒนสุวกุล, "การศึกษาความสนใจและความต้องการในการอ่าน วรรณกรรมสังคมศาสตร์ไทยของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ศึกษาด้านการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), 414 หน้า.

บริการของห้องสมุดมีความเหมาะสมปานกลาง เกี่ยวกับหนังสือในโปรแกรมการสอนที่
 ขอบอ่าน ปรากฏว่านิสิตแต่ละวิชาเอกสนใจอ่านหนังสือในโปรแกรมที่นิสิตเลือกเป็นวิชา
 เอก นักประพันธ์ที่นิสิตติดตามผลงานประจำเป็นนักประพันธ์ชาวไทยมากกว่าชาว
 ต่างประเทศ นักประพันธ์ชาวไทยที่นิสิตส่วนใหญ่ติดตามผลงานประจำคือ ทมยันตี และ
 นักประพันธ์ชาวต่างประเทศ คือ ชาร์ลส์ ดิกкенส์¹

ในปีเดียวกันนี้ สุชนี กิติริ ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง การสำรวจการอ่าน
 ของนิสิตชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา
 2518 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจแนวการอ่านโดยทั่วไปของนิสิต ปัญหาและอุปสรรค
 ต่อการอ่าน การใช้ห้องสมุด และความคิดเห็นต่อห้องสมุดที่ใช้ประจำ ผลการวิจัยสรุป
 ได้ว่า นิสิตคณะอักษรศาสตร์จำนวนมากที่สุดใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ จุดประสงค์
 ของนิสิตในการอ่านหนังสือคือ เพื่อประกอบการเรียนตามหลักสูตร อ่านวารสารเพื่อ
 ความบันเทิง และอ่านหนังสือพิมพ์เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น นิสิตชอบอ่านบทความ
 ภาษาไทยเป็นจำนวนมากที่สุด และชอบอ่านหนังสือที่บ้าน แต่อ่านได้ทุกโอกาสที่ว่าง
 อุปสรรคสำคัญในการอ่านคือ เรื่องสุขภาพส่วนตัว ห้องสมุดที่นิสิตเกือบทั้งหมดใช้ประจำ
 คือ ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ และหอสมุดกลาง โดยเจดีย์นิสิตเห็นว่า บริการห้องสมุด
 เหมาะสมปานกลาง นิสิตส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือสาขาวิชาประวัติศาสตร์ และภาษา
 อังกฤษ²

¹ อัญชลี แซ่มชุกสิน, "การสำรวจการอ่านของนิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2518" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), 302 หน้า.

² สุชนี กิติริ, "การสำรวจการอ่านของนิสิตชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), 240 หน้า.

ในปีเดียวกัน นรินทร์ บุญชู ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดัชนีการอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ความสนใจเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือพิมพ์รายวัน ตลอดจนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการหนังสือพิมพ์รายวันของหอสมุดกลาง และห้องสมุดคณะต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สรุปผลได้ว่า นิสิตจำนวนมากที่สุดอ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำทุกวัน หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่อ่านมากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประชาชาติ และเดลินิวส์ ตามลำดับ หนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษคือ บางกอกโพสต์ (Bangkok Post) และ เดอะเนชั่น (The Voice of the Nation) นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสนใจเรื่องราวการเมืองมากที่สุด และเห็นว่า หนังสือพิมพ์มีประโยชน์ ช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้ แต่ควรปรับปรุงด้านการเสนอให้รวดเร็วและถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริง นอกจากนี้ห้องสมุดควรเพิ่มหนังสือพิมพ์รายวันบางชื่อที่มีอยู่แล้วให้มีหลายฉบับ¹

มีข้อสังเกตจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้ กล่าวคือ นิสิตคณะรัฐศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะครุศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สนใจอ่านหนังสือที่ตรงกับหลักสูตรการเรียนของตนมากที่สุด นิสิตทุกคนเห็นว่า การอ่านหนังสือมีความสำคัญต่อการศึกษามากที่สุด และนิสิตส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์มากที่สุด สำหรับงานวิจัย ของนรินทร์ บุญชู และ ประสิทธิ์ การยักลอน นั้น เป็นที่น่าสังเกตว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสนใจอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุด ส่วนนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรอ่านหนังสือพิมพ์สยามรัฐมากที่สุด นิสิตนักศึกษาทั้ง 2 สถาบันอ่านหนังสือวันละประมาณ 30 นาที และ

¹นรินทร์ บุญชู, "การศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์, แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), 240 หน้า.

อ่านหนังสือพิมพ์ที่บ้านหรือหอพักเป็นประจำ อย่างไรก็ตามงานวิจัยของ นรินทร์ บุญชู ไม่ได้ศึกษาความสนใจในการอ่านวารสารและนิตยสาร ส่วนงานวิจัยของ ประสิทธิ์ กายักษ์กลอน ไม่ได้รวบรวมการศึกษาการให้บริการหนังสือพิมพ์ วารสาร และนิตยสารของห้องสมุด มุ่งวิเคราะห์เฉพาะแนวความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร และนิตยสารของนักศึกษาเท่านั้น

ผลงานวิจัยในต่างประเทศ ค.ศ. 1965 อาร์. เดอ เวท มูซาอง (R. De Wet Mousaion) แห่งมหาวิทยาลัยแอฟริกาใต้ ได้ศึกษาผู้อ่านและความสนใจในการอ่านของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแอฟริกาใต้ โดยการส่งแบบสอบถามครอบคลุมถึงเรื่องราวต่าง ๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ของการอ่านและการใช้ห้องสมุด วิธีเลือกหนังสืออ่าน การใช้ห้องสมุดประชาชน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกหนังสืออ่าน ซึ่งหนังสือพิมพ์และวารสารที่นักศึกษาศนใจอ่าน รวมทั้งนิสัยการอ่าน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาผิวขาวและนักศึกษาชาวเอเชียอ่านหนังสือมากกว่ากลุ่มอื่นและนักศึกษาผิวดำในแอฟริกาและชาวเอเชียอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่าหนังสือ¹

ในปีเดียวกันนี้ ไมริ่ง บี ไสท์ และ เมวิส ทิดมาร์ช (Maurice Bouline and Mavis Tidmarsh) ได้สำรวจทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยเซาท์แอฟริกา โดยใช้แบบสอบถามสุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 ชุด วัตถุประสงค์เพื่อวัดประสิทธิผลที่เกิดจากการสำรวจแนวเดียวกันนี้ซึ่งเคยสำรวจมาแล้วใน ค.ศ. 1962 โดยส่งแบบสอบถามครอบคลุมถึงเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การใช้ห้องสมุดในหอพักนักศึกษา การใช้ห้องสมุดประชาชน จำนวนเล่มและจำนวนเงินที่ซื้อหนังสือ และการใช้ห้องสมุดในวันหยุด สรุป-

¹R. De Wet Mousaion, "Leisure Reading of Bantu Students at The University of South Africa," South African Libraries 38 (April 1970) : 280-285.

ผลได้ว่าทัศนคติและการใช้ห้องสมุดดีขึ้นเล็กน้อย ยกเว้นนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์¹

ค.ศ. 1967 ราล์ฟ เลวิส (Ralph Levis) นักวิจัยชาวอเมริกันได้สำรวจความสนใจในการอ่านของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในเมือง ปูซาน (Pusan) สาธารณรัฐเกาหลี โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษานิสัยการอ่านของนักศึกษา ชนิดหนังสือที่อ่าน เหตุผลในการอ่าน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของนักศึกษา ใช้วิธีวิจัยโดยการออกแบบสอบถาม และสัมภาษณ์นักศึกษาจำนวนถึง 600 คน จากผลการสำรวจแสดงว่า นักศึกษาส่วนมากเห็นความสำคัญของการอ่านต่อการศึกษา และความเจริญของชาติ อ่านหนังสือเพื่อปรับปรุงตัวเอง ส่วนมากอ่านหนังสือเดือนละประมาณ 1 - 2 เล่ม นักศึกษาส่วนมากอ่านหนังสือที่บ้านและอ่านที่ห้องสมุดเพียงร้อยละ 8 เท่านั้น สำหรับประเภทของหนังสือที่นักศึกษาชอบอ่านปรากฏว่า นักศึกษาสนใจสารคดีมากกว่านวนิยาย นักเขียนนวนิยายชาวต่างประเทศได้รับความนิยมมากกว่านักเขียนชาวเกาหลี แต่สำหรับนักเขียนสารคดี นักศึกษาชอบนักเขียนชาวเกาหลีมากกว่า นอกจากนั้นนักศึกษาให้ความเห็นว่า ควรปรับปรุงห้องสมุดให้เหมาะสม เช่น เพิ่มจำนวนหนังสือ และจัดหนังสือแบบตั้งเปิดร้านหนังสือควรมีระบบการจัดหนังสือที่ดีเพื่อให้นักศึกษาหาหนังสือได้สะดวกและจะเป็นการส่งเสริมการอ่านด้วย²

ค.ศ. 1973 เกลมา ลาร์สัน (Thelma Larson) ได้สำรวจความสนใจในการอ่านของนักศึกษาระดับปริญญาตรีแห่งมหาวิทยาลัย แอสแคทซาวาน (Saskatchewan)

¹Line B. Maurice and Mavis Tidmarsh, "Student Attitudes to the University Library : A Second Survey at Southampton University," Journal of Documentation 22(June 1966) : 123-135.

²Ralph Levis, "Book Reading among College Students in Pusan, Korea," College & Research Libraries 30 (November 1969) : 514-524.

เมืองเรจินา (Regina) ประเทศแคนาดา โดยส่งแบบสอบถามครอบคลุมถึงภูมิหลัง ส่วนตัว การอ่าน ความสนใจต่อโทรทัศน์ สรุปลดได้ว่า นักศึกษาทุกคนใช้ห้องสมุด ชอบอ่านนวนิยาย หนังสือที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และหนังสือประวัติศาสตร์ ร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดต้องการอ่านเพิ่มขึ้นอีก ร้อยละ 18 อ่านหนังสือเดือนละหนึ่งเล่ม แต่ไม่ปรากฏว่าชอบอ่านหนังสือชายตี ร้อยละ 15 ใช้เวลาอ่านมากกว่า 2-10 ชั่วโมง นอกเหนือจากความต้องการของหลักสูตร ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกหนังสืออ่านคือ ความต้องการรู้เรื่องราวต่าง ๆ คำแนะนำของเพื่อน นอกจากนั้นทุกคนชอบอ่านหนังสือพิมพ์¹

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจแนวการอ่านหนังสือโดยทั่วไปของนักศึกษาแต่ละคณะ รวม 6 คณะ
2. เพื่อสำรวจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีต่อการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ก็นักศึกษา ภาคปกติ ของ คณะ แพทย์ศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 445 คน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามถือว่าเชื่อถือได้ และวัดได้ตรง

¹Thelma Larson, "Research on Reading Interests," RQ 12 (Summer 1973) : 367-368.

ตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากได้ให้กรรมการ และอาจารย์ที่ปรึกษาของการวิจัยตรวจแล้ว

2. คำตอบที่ได้รับจากบรรณารักษ์และนักศึกษา ถือว่าเป็นความจริง เชื่อถือได้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาความสำคัญของการอ่าน ความสัมพันธ์ของการอ่านต่อการศึกษา และความสัมพันธ์ของห้องสมุดต่อการศึกษา การศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสภาพห้องสมุดคณะในมหาวิทยาลัย โดยการค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ รัฐบาล วิทยานิพนธ์ และสำรวจสภาพห้องสมุดด้วยตนเอง

2. ข้อมูลที่ไม่สามารถค้นคว้าจากเอกสารได้ ใช้วิธีการสำรวจโดยสร้างแบบสอบถาม 2 ชุด ชุดแรกเป็นแบบสอบถามบรรณารักษ์ ซึ่งได้ทดลองใช้กับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 3 แห่ง คือ บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บรรณารักษ์หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อได้นำมาแก้ไขแล้วจึงได้สร้างแบบสอบถามสมบูรณ์ และเดินทางไปสัมภาษณ์บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ส่วนแบบสอบถามชุดที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามนักศึกษา ได้นำไปทดลองใช้กับนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีที่ 1 - 4 จำนวน 15 ชุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์บรรณารักษ์ และแจกแบบสอบถามแก่นักศึกษาทุกคณะด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล คิดค่าตอบเป็นร้อยละของจำนวนผู้ตอบ หากค่าเฉลี่ย และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร $P = \frac{f}{N} \times 100$, $\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$ และ

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left(\frac{\sum fX}{N}\right)^2} \quad \text{ตามลำดับ}$$

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยเรื่องนี้

1. ผลการวิจัยจะทำให้บรรณารักษ์ อาจารย์ และผู้บริหารได้ทราบความสนใจ ความต้องการ และแนวการอ่านของนักศึกษา เพื่อจะได้ปรับปรุงและส่งเสริมนิสัยการอ่าน อันเป็นการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ผลของการวิจัย จะเป็นแนวทางให้บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ และห้องสมุด จอห์น เอฟ เคนเนดี ปรับปรุงบริการห้องสมุดต่าง ๆ เช่น การจัดหาหนังสือ การบริการตอบคำถาม และอื่น ๆ ตามความต้องการของนักศึกษา

นิยามของคำที่ใช้ในการวิจัย

ห้องสมุดคณะ หมายถึง ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาเขตภาคใหญ่ และห้องสมุด จอห์น เอฟ เคนเนดี วิทยาเขตปัตตานี

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ที่ใช้ห้องสมุด จอห์น เอฟ เคนเนดี ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ และห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ ในปีการศึกษา 2519

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย